

Kommunen och dess verksamheter inom socialtjänsten

2017-05-05

Katja Nykänen, enhetschef Arbete och Försörjning

En kommun består av:

- **Kommunfullmäktige**

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och består av ett antal politiskt valda ledamöter.

- **Kommunstyrelsen**

Har till uppgift att leda och samordna kommunens angelägenheter. Styrelsen har dessutom uppsikt över övriga nämnders verksamhet. En viktig uppgift för styrelsen är att sköta den ekonomiska förvaltningen samt ansvara för att kommunfullmäktiges beslut genomförs. Ansvarig förvaltning är kommunstyrelsens stab.

- **Nämnder**

Nämnderna ansvarar för finansiering av olika områden såsom socialtjänst, skola, utomhusmiljö, kultur, val och överförmynderi. Större kommuner kan vara indelade i stadsdelsnämnder och facknämnder (t ex Stockholm och Göteborg). Nämnderna har myndighetsansvar, dvs de beslutar om de enskilda medborgarnas rättigheter och skyldigheter inom det sociala området.

- **Förvaltningar**

Förvaltningarna verkställer nämndernas politiska beslut genom delegation. Exempelvis Socialförvaltningen.

Viktiga lagar att känna till:

- Kommunallagen (1990:900)

Likställighetsprincipen:

2 kap. 2 § *Kommuner och landsting skall behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.*

- Förvaltningslagen (1986:223)
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

- Socialtjänstlagen (2001:453)

Portalparagrafen:

1 kap. 1 § *Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet.*

- Lagen om stöd och stöd och service till vissa funktionsnedsatta (1993:387)

Allmän förvaltningsrätt

Förvaltningslagens bestämmelser om skyndsam handläggning, serviceskyldighet, tolk med mera.

Myndigheternas serviceskyldighet 4§

- Varje myndighet skall lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Hjälpen skall lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet.
- Frågor från enskilda skall besvaras så snart som möjligt.
- Om någon enskild av misstag vänder sig till fel myndighet, bör myndigheten hjälpa honom till rätta.

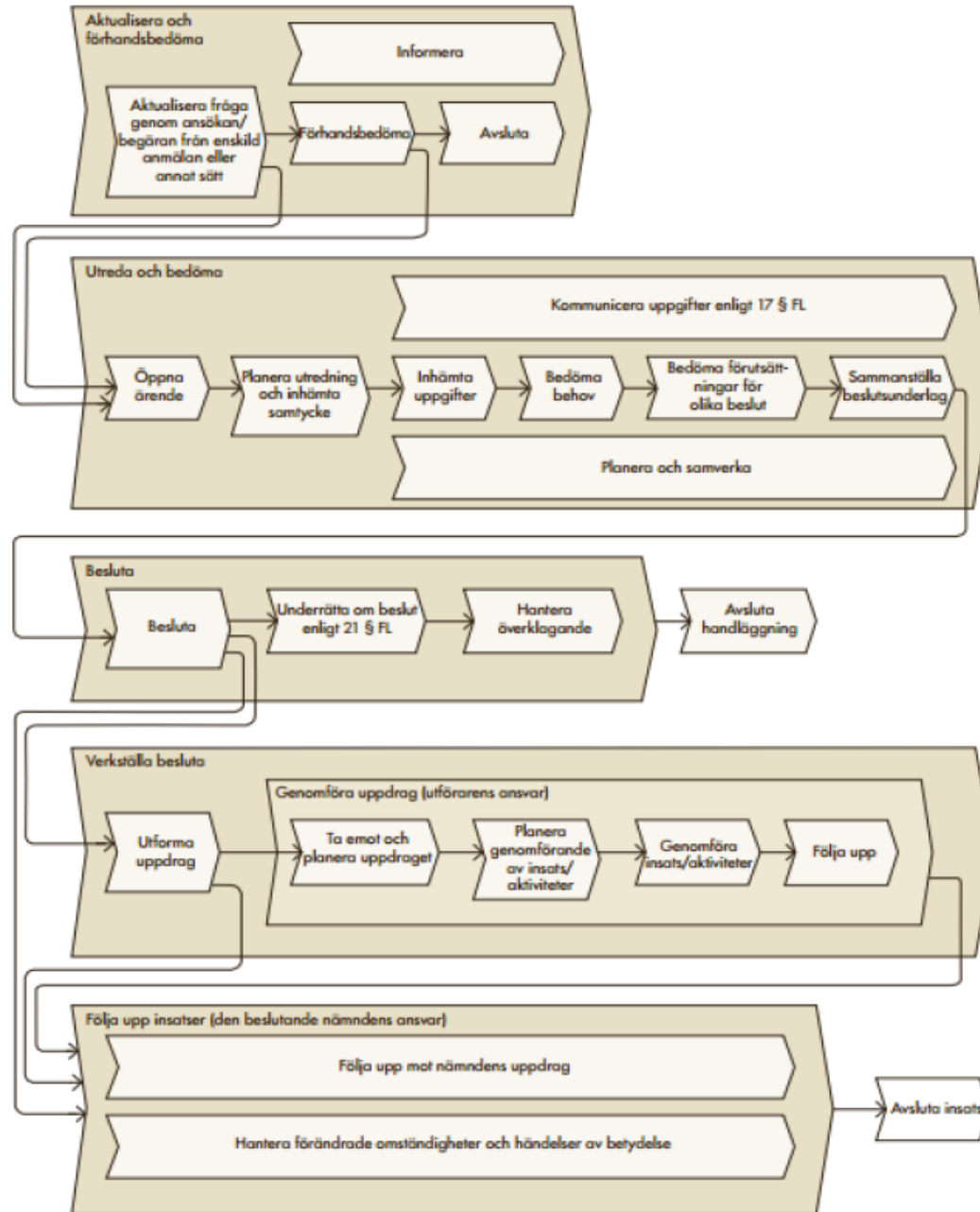
Samverkan mellan myndigheter 6§

- Varje myndighet skall lämna andra myndigheter hjälp inom ramen för den egna verksamheten.

Skyndsam handläggning 7§

- Varje ärende där någon enskild är part skall handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Vid handläggningen skall myndigheten beakta möjligheten att själv inhämta upplysningar och yttranden från andra myndigheter, om sådana behövs. Myndigheten skall sträva efter att uttrycka sig lättbegripligt. Även på andra sätt skall myndigheten underlätta för den enskilde att ha med den att göra.

Flödesschema över handläggning av ärenden och genomförande av insatser

SoL - Socialtjänstlagen

4 kap. 1§ SoL Rätten till bistånd

- Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.
- Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en **skälig levnadsnivå**. Biståndet skall utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv. Egen ansökan - frivilligt.

Vad kan man söka för bistånd/insatser?

- T ex ekonomiskt bistånd, förmedlingsmedel, skyddat boende, försöks- el träningslägenhet, bostadsförtur, kommunal hyresgaranti, missbruksinsatser, hemtjänst, daglig verksamhet, särskilt boende, sysselsättning, boendestöd.

Standardiserade bedömningsinstrument som underlag vid bedömning

- Addiction Severity Index - ASI, AUDIT, DUDIT
- Instrument X - IX, Initial Bedömning - IB, Förutsättningar Inför Arbete - FIA
- Barnens Behov I Centrum - BBIC
- Individens Behov I Centrum - IBIC

Normen inom ekonomiskt bistånd

- Ekonomiskt bistånd är en individuell behovsprövad insats som beslutas med stöd av 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453). Bistånd ges till den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodo-sedda på annat sätt. Består av försörjnings-stöd och bistånd till livsföring i övrigt.
- Försörjningsstödet är avsett att täcka regelbundet återkommande kostnader för familjens livs-uppehälle. Det består av en riksnorm som fastställs av regeringen varje år (2 kap. 1 § SoF, socialtjänst-förordningen [2001:937]).
- Riksnormen ska återspegla en skälig konsumtions-nivå och täcka kostnader för livsmedel, kläder och skor, förbrukningsvaror, lek och fritid, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon och TV-avgift.
- Normbeloppen varierar beroende på familjens sammansättning, och till riksnormen läggs faktiska skäliga kostnader för boende, hushållsel, hemförsäkring, arbetsresor och kostnader för fackföreningsavgift och arbetslöshetskassa. Utöver försörjningsstödet kan socialtjänsten bevilja bistånd vid behov för övriga nödvändiga utgifter (som en del av livsföringen i övrigt) som exempelvis läkarvård och medicin, tandvård, barnomsorgs-avgift eller glasögon. Även bistånd för dyrare utgifter som inte täcks av försörjningsstödet kan beviljas, så som spädbarnsutrustning, möbler, tandvård eller sommarläger kan beviljas. Behovet av sådana utgifter prövas också individuellt.

LSS - Lagen om stöd och service till vissa funktionsnedsatta

- Målet med LSS är att kompensera en funktionsnedsättning, dvs det ska inte vara någon skillnad i levnadsvillkoren för människor med eller utan funktionsnedsättning. Personer med funktionsnedsättning ska vidare ges möjlighet att skapa sig ett värdigt liv i gemenskap med andra och **tillförsäkras goda levnadsvillkor**. Insatserna ska utformas så att de stärker den enskildes möjlighet att leva ett självständigt och oberoende liv.
- LSS är en rättighetslag för en viss grupp människor med stora och varaktiga fysiska och/eller psykiska funktionsnedsättningar.

Personkretsar

- **Personkrets 1** avser personer med utvecklingsstörning eller autismspektrumstörning (t ex Asperger).
- **Personkrets 2** avser personer med förvärvad hjärnskada i vuxen ålder.
- **Personkrets 3** avser personer med andra varaktiga fysiska och/eller psykiska funktionsnedsättningar som inte beror på normalt åldrande (t ex MS) och som förorsakar betydande svårigheter i dagliga livsföringen.

Insatser för stöd och service LSS § 9

1. Rådgivning och annat personligt stöd. Landstingets ansvar.
2. Personlig assistans eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans.
3. Ledsagarservice.
4. Kontaktperson.
5. Avlösarservice i hemmet.
6. Korttidsvistelse utanför hemmet.
7. Korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år utanför den egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov.
8. Familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet.
9. Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna.
10. Daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig.

Socialförvaltningen

Övriga lagar

- LVM - Lag om vård av missbrukare i vissa fall (1988:870). Ej frivillig (omedelbar - icke omedelbar) SN/FR
- LVU Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (1990:52)

Övrig (oftast lagstyrd) verksamhet

- Öppenvård inom familj och missbruk
- Arbetsmarknadsinsatser (tvingande, frivilliga och i samverkan m AF, HBS)

- Samverkan med BVC, Landstingets beroendemottagning, MVC
- Familjerätt (adoption, faderskap, samarbetsamtal, umgängesstöd)
- Personligt ombud - anställd av kommun men fristående
- Stöd till anhöriga
- HVB-hem (ensamkommande flyktingbarn)
- EKB, ensamkommande flyktingbarn
- Mottagning av personer i Etableringen som fått uppehållstillstånd

Kommunernas arbetsmarknadsinsatser

Kommunerna arbetar ofta med steget ”innan” en person bedöms kunna stå till arbetsmarknadens förfogande fullt ut.

Olika yrkesgrupper som jobbmatchare, arbetsmarknads-konsulenter, arbetshandledare, praktiksamordnare arbetar inom kommunernas arbetsmarknadsverksamheter.

Ofta praktiska verksamheter så som utomhusarbete, snickeri eller sömnad där man kan göra olika typer av bedömningar enligt olika metoder för att kartlägga en persons förmågor och styrkor och vilket rehabiliteringsbehov som finns.

Annan verksamhet för att lära sig skriva ansökningar, hitta arbete, söka arbete, språkstöd, intervjuuträning, och stöd i att behålla arbete genom metoder som:

- SE, Supported Employment, en metod för arbetslivs-inriktad rehabilitering för personer som står längre ifrån

arbetsmarknaden. De ska finna, få och behålla ett arbete på den öppna arbetsmarknaden.

- IPS, Individual Placement Support är en modell för arbetsrehabilitering, särskild utarbetad för personer med psykisk funktionsnedsättning.

Olika typer av praktik/stödanställningar:

- OSA – offentligt skyddad anställning (AF) hos offentlig arbetsgivare (nedsatt arbetsförmåga pga beroende-problematik/specifik kognitiv funktionsnedsättning eller LSS-berättigad eller långvarig och svår psykisk sjukdom)
- UVA – utvecklingsanställning hos privat eller offentlig arbetsgivare (funktionsnedsättning/ behov av anpassning av arbetssituationen)
- Kommunala korta anställningar, t ex 100 Huddingejobb, Stockholmsvärdar som ofta inleds med praktik.